

DE AD PEP IN BEELD LANDELIJKE MONITOR NAAR DE INZET EN ONTWIKKELING VAN PEDAGOGISCH EDUCATIEF PROFESSIONALS

In Nederland groeit de behoefte aan professionals die bruggen kunnen slaan tussen onderwijs, kinderopvang, zorg en welzijn. Kinderen en jongeren ontwikkelen zich immers niet binnen één domein, maar bewegen zich voortdurend tussen verschillende leefwerelden. De Pedagogisch Educatief Professional (PEP) speelt hierin een sleutelrol: iemand die over de grenzen van zijn of haar eigen werkveld heen kijkt en verbindingen legt die bijdragen aan de brede ontwikkeling van kinderen (Dijk, 2023).

Om zicht te houden op de ontwikkeling van dit relatief nieuwe beroep, is in het studiejaar 2024-2025 een landelijke ad PEP-monitor uitgevoerd. Dit onderzoek is uitgevoerd door Hogeschool KPZ in samenwerking met 11 hogescholen met een associate degree-opleiding Pedagogisch Educatief Professional (ad PEP). De monitor bouwt voort op eerdere onderzoeken uit 2021 en 2023 en biedt een actueel beeld van de inzet, ervaringen en toekomstperspectieven van deze professionals.

ACHTERGROND EN DOEL VAN DE MONITOR

De ad PEP-opleiding is ontstaan vanuit de behoefte aan hbo-opgeleide professionals die overstijgend kunnen handelen en de verbinding kunnen leggen in het pedagogisch educatieve domein. Het is een tweejarige hbo-opleiding die zich richt op professionals die zich willen verdiepen in pedagogisch en educatief handelen, samenwerking en het stimuleren van brede talentontwikkeling.

Zoals ook beschreven in het Landelijk Opleidingsprofiel ad PEP (Dijk, 2023), worden studenten opgeleid tot verbindende professionals die bijdragen aan een sterke pedagogische basis in de eerste lijn van kindontwikkeling.

Van de professionals wordt verwacht dat zij kunnen schakelen tussen de diverse contexten waarin kinderen opgroeien — een vaardigheid die ook Doornenbal en De Leve (2014) typeren als kenmerkend voor de '21st century pedagogische professional'.

Toch blijkt in de praktijk dat organisaties nog niet altijd goed weten hoe ze deze nieuwe professionals optimaal kunnen inzetten. Met de landelijke monitor willen de deelnemende hogescholen inzicht krijgen in de huidige functies, verantwoordelijkheden en loopbaanmogelijkheden van Pedagogisch Educatief Professionals en de mate waarin de opleiding aansluit op de praktijk.

ONDERZOEKSOPZET

De centrale onderzoeksvraag richtte zich op de wijze waarop Pedagogisch Educatief Professionals worden ingezet binnen de domeinen onderwijs, kinderopvang, zorg en welzijn. Om hier antwoord op te krijgen, combineert het onderzoek kwantitatieve en kwalitatieve methoden.

'Het grootste deel van mijn werkzaamheden bestaat nu uit 'het regisseren van leren', zoals mijn leidinggevende dat noemt. Ik coach de pedagogisch professionals en faciliteer hun ontwikkeling als studentbegeleider. We hebben daar bijvoorbeeld een online leerplatform voor opgezet en ik organiseer regelmatig bijeenkomsten voor de medewerkers', aldus een alumnus ad PEP

Via online vragenlijsten is er data verzameld onder studenten (n=487) en alumni (n=319) van de twaalf deelnemende opleidingen. Vervolgens is in twaalf verdiepende interviews (n=12) dieper ingegaan op de thema's die in de vragenlijsten centraal stonden. De monitor biedt daarmee een rijk beeld van zowel de beleving van (toekomstige) professionals als de structurele ontwikkelingen in het werkveld.

In de vragenlijst en interviews is er gekeken naar de achtergrond en vooropleiding van de Pedagogisch Educatief Professionals, hun loopbaanontwikkeling en de manier waarop zij hun huidige functie invullen en waarderen. Ook kwam aan bod hoe zij samenwerken binnen hun interprofessionele netwerk en in hoeverre zij zich ondersteund voelen in het verbinden van de verschillende leefwerelden van kinderen en jongeren.

Tot slot zijn de respondenten bevraagd over de opleiding zelf en de mate waarin deze aansluit op de eisen van hun huidige functie.

RESULTATEN IN HET KORT

Uit de resultaten blijkt dat de meeste Pedagogisch Educatief Professionals eerst een mbo-niveau 4-opleiding hebben afgerond, vaak in de richting van onderwijsassistent, pedagogisch medewerker of sociaal-pedagogisch werker.

De overstap naar de ad PEP-opleiding biedt hun verdieping en een breder perspectief op samenwerking en kindontwikkeling.

De respondenten zijn met name werkzaam in het (speciaal) basisonderwijs en de kinderopvang, maar ook steeds vaker op plekken waar onderwijs, zorg en welzijn elkaar raken. Hun takenpakket is divers: van lesondersteuning en thematisch onderwijs tot oudergesprekken, coaching van collega's en samenwerking met externe partners. Daarmee vervullen zij een verbindende rol in teams en organisaties.

Er is nog winst te behalen als het gaat om de positionering van deze professionals. In veel organisaties ontbreekt nog een heldere functieomschrijving of passende cao-inschaling. Een aanzienlijk deel van de respondenten geeft aan behoefte te hebben aan meer verantwoordelijkheid, waardering en ruimte om hun vaardigheden ten volle te benutten. Meer dan de helft van de alumni is inmiddels doorgestroomd naar een andere functie en/of werkgever, vaak met betere ontwikkel- of doorgroeimogelijkheden.

Zowel studenten als alumni zijn overwegend positief over de ad PEP-opleiding. Vooral de kwaliteit van docenten, de opbouw van het curriculum en de sterke koppeling tussen theorie en praktijk worden gewaardeerd.

Wel zien zij ruimte voor verdere versterking op het gebied van didactische en coachingsvaardigheden, evenals aandacht voor loopbaanontwikkeling en positionering in het werkveld.

AANBEVELINGEN VOOR DE TOEKOMST

De resultaten van de ad PEP-monitor schetsen het beeld van een beroepsgroep die een steeds belangrijkere plek inneemt binnen het werkveld, maar waarvan de rol en herkenbaarheid nog verder kunnen groeien. Uit de bevindingen komt naar voren dat er kansen liggen om de bekendheid en profilering van de Pedagogisch Educatief Professional binnen organisaties verder te versterken. Ook binnen de opleiding zelf zou meer aandacht kunnen worden besteed aan loopbaanoriëntatie en positionering, zodat studenten beter voorbereid zijn op hun toekomstige rol en ontwikkelmogelijkheden. Daarnaast is het wenselijk om samen met het werkveld te verkennen hoe beloning en cao-inschaling beter kunnen aansluiten bij het niveau en de verantwoordelijkheid die bij deze functie horen. In het huidige onderzoek is ook een aantal werkgevers bevroegd. Voorgesteld wordt om werkgevers (en HR-professionals) op grotere schaal te betrekken bij vervolgonderzoek.

BENIEUWD NAAR ALLE KWANTITATIEVE EN KWALITATIEVE DATA?

Lees de volledige rapportage hier:
<https://www.kpz.nl/publicaties/landelijke-ad-pep-monitor-2025/>

OVER DE AUTEURS

Lotte Mensink is docent-onderzoeker bij het lectoraat Taal & Ontwikkeling.

Emma Nitert is docent-onderzoeker bij het associate lectoraat Interprofessioneel Samenwerken en docent bij de ad PEP.

Shirine Bousaid is docent-onderzoeker bij het associate lectoraat Interprofessioneel Samenwerken en hogeschooldocent Pedagogiek.

Trynke Keuning is associate lector Interprofessioneel Samenwerken.

LITERATUUR

Dijk, M. (2023). Landelijk opleidingsprofiel Associate degree-opleiding Pedagogisch Educatief Professional. Vereniging Hogescholen. Geraadpleegd op 15 mei 2025 via: https://www.vereniginghogescholen.nl/system/profiles/documents/000/000/289/original/Landelijk-Opleidingsprofiel-Ad-PEP_-_uploadversie_20-3-2023.pdf?1679327831

Doornenbal, J., & De Leve, C. (2014). De pedagogische professional van de toekomst 21st. Century Skills Professionals 0- tot 6-jarigen. Geraadpleegd op 15 mei 2025 via: <https://research.hanze.nl/ws/portalfiles/portal/7538648/DS2.pdf>

Een alumnus vertelt over haar werkzaamheden en samenwerking op haar werkplek het volgende: 'Ik heb een uitgebreid takenpakket waarin ik in contact sta met pedagogisch professionals, ouders en externe partners. Daarnaast gaat onze organisatie de scholen en peuterlocaties omvormen tot IKC's en daar ben ik voor mijn locaties ook bij betrokken om het voor alle partijen tot een goede samenwerking te brengen.'

De Pedagogisch Educatief Professional kan een verbinder zijn tussen de pedagogisch professionals op de werkvloer en de managers op kantoor. Veel managers komen niet meer per se uit de kinderopvang en missen daardoor een stukje gevoel met de werkvloer. Daar kan ik ze bij ondersteunen. Op de werkvloer worden vaak dingen vanuit beleid opgelegd en ik probeer de pedagogisch professionals dan de theorie achter de beleidstukken te laten begrijpen', aldus een alumnus.